

تأملی بر ماهیت انقلاب اسلامی از منظر آیت الله جوادی آملی

از منظر آیت الله جوادی آملی، نرم افزار فکری و عقیدتی نهضت امام خمینی، آموزه های عاشورا است. آنچه که اعلامیه ها و سخنرانیهای امام راحل را پر محتوا می کرد، استمداد از خطبه های پرشور سالار شهیدان (ع) بود.

از منظر آیت الله جوادی آملی، نرم افزار فکری و عقیدتی نهضت امام خمینی، آموزه های عاشورا است. آنچه که اعلامیه ها و سخنرانیهای امام راحل را پر محتوا می کرد، استمداد از خطبه های پرشور سالار شهیدان (ع) بود.

به گزارش خبرگزاری مهر، رویداد بزرگ پیروزی انقلاب اسلامی به عنوان یکی از بزرگترین انقلاب های یک قرن اخیر توجه بسیاری از اندیشمندان جهان را به خود جلب کرده است، لذا ضرورت شناخت ماهیت این نهضت عظیم با بهره گیری از اندیشه های آیت الله جوادی آملی می تواند برخی از شاخصه های بنیادین در تحقق انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) را برای همگان تبیین نماید، از این رو در این نگاشته مهمترین ابعاد چیستی ماهیت انقلاب اسلامی از نگاه ژرف اندیشانه حضرت آیت الله جوادی آملی به مخاطبان محترم ارائه می گردد:

نقش کلیدی آموزه های دینی در تحقق پیروزی انقلاب اسلامی

آیت الله جوادی آملی در تبیین نقش کلیدی آموزه های دینی در تحقق پیروزی انقلاب اسلامی ایران فرمودند: امام امت (ره) در این مقام گام برداشت و اینگونه از علوم را نیز احیا کرد. او، هم در سخنان خود و هم در پیامها و وصیت نامه خویش ما را به قرآن و عترت دعوت کرد که مبدا کسی بگوید: انقلاب یعنی جنگ؛ دعا، توسل و زیارت یعنی چه؟ از آنجا که انقلاب اسلامی وقتی واقع شد که عده ای می گفتند: دعا، نماز جماعت، توسل، زیارت، شفاعت، و مانند آن یعنی چه، و کتابهایی نیز این زمینه منتشر شد، ایشان در این زمینه سخنان بسیار بلندی فرمود و از استاد گرانقدر خود، عارف نامدار مرحوم آقای شاه آبادی (ره) نقل کرد که: «دعا، قرآن صاعد است». ایشان در تفسیر شریف سوره مبارکه حمد به طور مکرر ما را به دعا و توسل و زیارت سوق داده اند، که مبدا انسان «انقلاب زده» شده و بگوید: انقلاب منهای توسل، انقلاب منهای زیارت، انقلاب منهای دعا. انقلاب بدون دعا، انقلاب نیست؛ چه اینکه چنین انقلابی را دیگران نیز کرده اند و به ثمر نرسید. اما آنکه باقی مانده و زمینه را برای ظهور حضرت ولی عصر (ارواحنا فداه) فراهم می کند، همین است.

انقلاب و امدادهای الهی

آیت الله جوادی آملی در تبیین نقش امدادهای غیبی در پیروزی انقلاب اسلامی می فرماید: اگر وعده خداوند سبحان که فرمود: کتب الله لا غلبن انا و رُسلی [۱]، و فرمود: و لَیَنْصُرَنَّ اللهُ مَنْ یَنْصُرُهُ [۲] قطعی است (چه اینکه هست) ما هم در تداوم انقلاب اسلامی که تداوم راه انبیا (علیهم السلام) است، کوشا خواهیم بود و هم چشم امید به امدادهای غیبی خواهیم داشت، چه اینکه تاکنون این چنین بوده است. امیدواریم خدای سبحان توفیق آن را به همگان اعطا کند که در استمرار راه انبیاء ثابت قدم و استوار بوده و همواره از امدادهای غیبی بهره مند و متنعم شویم.

مردم انقلابی؛ عامل پیروزی انقلاب اسلامی

از منظر آیت الله جوادی آملی نقش کلیدی مردم در پیروزی انقلاب اسلامی، وجه تمایز تحقق موفقیت آمیز انقلاب اسلامی با انقلاب های صدر اسلام می باشد، معظم له در فرازی فرمودند: اگر کسی انقلاب اسلامی ایران را با انقلاب صدر اسلام بسنجد که چرا رهبری چون حضرت علی (ع) پیروز نمی شود، ولی وارث آن حضرت امام خمینی (ع) به ظفر دست می یابد، سرش را در بیانات وجود مبارک امیر المؤمنین (ع) چنین خواهد یافت که حضرتش فرمود: من دارو در اختیار دارم و خود نیز طبیب هستم، ولی دستیاران و بهیاران و پزشکان من که رابط بین من و بیماران هستند، خود، بیمارند.

دستیار و پرستار بیمار و پزشک و طبیب و بهیار بیمار، هرگز رابط خوبی بین طبیب متخصص و امت بیمار نخواهند بود. اکنون بنگرید و ناله حضرت علی (ع) را بشنوید که فرمود: «أریذُ ان أدأوی بکم و أنتم دائی کناقص الشوكة بالشوكة و هو یعلم أن ضلعها معها» [۳]. فرمود: من می خواهم این جامعه بیمار را درمان کنم، اما به وسیله کسانی که آنها گذشته از اینکه مریض اند، مرض آفرین نیز هستند. آنها نه تنها به درد مبتلایند، بلکه درد من هستند و درد آفرین: «أریذُ ان أدأوی بکم و أنتم دائی». آنگاه فرمود: عده ای ناکث، گروهی مارق و دستهای قاسط هستند که: «حلیت الدتیا فی أعینهم بزرجهها و خرفها» [۴]. لذا حضرت علی (ع) به ظفر نرسید. و این برای آن نیست که (معاذ الله) رهبری آن حضرت (ع) به نصابش نرسیده بود، یا امویان از استکبار جهانی کنونی مکارتر بودند! این چنین نیست، اگر کید استکبار جهانی کنونی، قویتر از سیاست بازی امویان نباشد، لااقل همتای آنهاست اما چطور وارث حضرت علی (ع) پیروز می شود و خود آن حضرت (ع) شکست می خورد؟ سرش را در میان سه رکن انقلاب، باید در رکن دوم و سوم، یعنی «میدان انقلاب» و «انقلابیون وفادار» جستجو کرد. حضرت امیر المؤمنین (ع) فرمود: من می خواهم بیماری بیماران را درمان کنم، اما دستیاران من خود مریض اند، بلکه درداند و دردآور.

اما سر پیروزی امام امت (ره) این بود که هم آن حضرت وارث تام حضرت علی (ع) بود و هم مردم گرانقدر ایران اسلامی وارثان اصحاب حسین بن علی (ع) بودند، که هیچ ناکث و مارق و قاسطی در بین حواریین حضرتش نبود. اگر سالار شهیدان حسین بن علی (ع) اصحابی همانند مردم ما می داشت، حتماً حکومت نحس امویان و مروانیان به دست نیستی سپرده می شد، ولی

با جمعیت کم ممکن نبود صحنه انقلاب را پر کنند. مردم فداکار ایران اسلامی تا کنون گفتند: «خدا»، و پایدار و مستقیم بودند و از این به بعد نیز ان شاء الله و فادارتر خواهد بود و با روح مطهر حضرت امام خمینی (ره) پیمان می بندند که همچنان در صحنه ثوره و میدان انقلاب باقی و برقرار باشند.

ماهیت انقلاب اسلامی برگرفته از آموزه های عاشورا

از منظر آیت الله جوادی آملی آموزه های عاشورا به عنوان نرم افزار فکری و عقیدتی نهضت امام خمینی (ره) مورد نظر می باشد، از این رو وی در تبیین این مؤلفه کلیدی در پیروزی انقلاب اسلامی فرمود: در بسیاری از سخنان و پیامهای حضرت امام راحل از نهضت کربلا مطالبی خوانده و شنیده ایم. شکل گیری انقلاب اسلامی در روز ۱۲ محرم ۱۳۸۳ هـ. ق بود که ۱۵ خرداد نام گرفت. روز ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ هـ. ش نه چون ۱۵ خرداد بود، سرآغاز انقلاب شد، بلکه چون ۱۲ محرم بود. و همچنین در سال ۱۳۵۷ هـ. ... که انقلاب اسلامی به آستانه پیروزی رسید، به دلیل چهار راهپیمایی چند میلیونی مردم ایران اسلامی بود که از مرز هزارها گذشت. رژیم گذشته برای حمایت از قانون اساسی قبل از انقلاب، راهپیمایی ۴۰۰ هزار نفره نیز به راه انداخت. لیکن ۴۰۰ هزار نفر و مانند آن کاری از پیش نبرد. چهار راهپیمایی که سرنوشت انقلاب اسلامی را رقم زد، عبارت بودند از: تاسوعا، عاشورا، اربعین و بیست و هشتم صفر. جمعیت این چهار راهپیمایی در سراسر ایران اسلامی از مرز میلیونها گذشته و ایران یکجا قیام کرد. پس از نظر زمان و زمین، نهضت کربلا بود که بدء و ختم انقلاب اسلامی را شکل داد.

از سویی دیگر آنچه که اعلامیه ها و سخنرانیهای حضرت امام راحل (ره) را پر محتوا می کرد، استمداد از خطبه های پرشور سالار شهیدان (ع) بود. وقتی ایشان این جمله را در متن اعلامیه آورده بود که: «اتی لا أرى الموت إلا سعادة والحياة مع الظالمين إلا برماً» [۵] دفعتهاً حوزه و دانشگاه حیات جدیدی پیدا کرد. وقتی سخنان حضرت امام راحل (ره) با سخنان سالار شهیدان کربلا (ع) آمیخته می شد، با نقضت فیه من روحی [۶] هماهنگ بود و هنگامی که سخن زمینی او به پیام آسمانی اصل مرتبط می شد، اثر می کرد. چون حضرت امام راحل بیش از دیگران، هم مبدأ فاعلی این نهضت را و هم غایی این قیام را بررسی کرد، لذا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به طور مکرر توصیه می فرمود که نام کربلا و یاد حضرت حسین بن علی (ع) را احیا کنید و در مراسم سوگ سالار شهیدان (ع) اشک بریزید. و وقتی که مداح اهل بیت (ع) نام سالار شهیدان کربلا را می بُرد، تمام بدن ایشان می لرزید؛ چون خود را شاگرد این مکتب احساس می کرد و قیام خود را محصول این نهضت می یافت. پس بدء انقلاب اسلامی، دوام آن، محورهای اصلی پیامهای رهبر انقلاب، وصیتها و توصیه های بنیانگذار جمهوری اسلامی بعد از پیروزی انقلاب، در جریان نهضت جهانی سالار شهیدان (ع) خلاصه می شد. کشورهایی هستند که در آنها انقلابهایی صورت گرفت، ولی به ثمر نرسید؛ زیرا در آن کشورها حسین بن علی (ع) حضور ندارد. بنابراین حضرت امام راحل (ره) بر اساس این مبادی اصرار داشتند که ما هرچه داریم از کربلا داریم و نام و یاد سالار شهیدان (ع) را باید حفظ کرد. لذا انقلاب اسلامی به برکت نهضت کربلا شکل گرفت.

امیدواریم ذات اقدس اله به همه ما آن توفیق را عطا کند که سیره عملی و نظری چون سیره عملی و نظری حضرت امام راحل (ره) داشته باشیم.

علاقمندان و پژوهشگران در حوزه انقلاب اسلامی، برای تأمل و تعمق بیشتر در چیستی ماهیت انقلاب اسلامی، می توانند به کتاب «بنیان مرصوص امام خمینی (ره) در بیان آیت الله عبدالله جوادی آملی» اثر ارزشمند آیت الله جوادی آملی، مراجعه نمایند.

.....
*نویسنده: مهدی نجفی

پاورقی

[۱] سوره مجادله آیه ۲۱

[۲] سوره حج آیه ۴۰

[۳] نهج البلاغه؛ خطبه ۱۲۱

[۴] نهج البلاغه، خطبه ۳

[۵] (مسندالامام الشهدی، ج ۲ ص ۴۷۸)

[۶] سوره حجر آیه : ۲۹